ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSIIN SOPEUTUMINEN

Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta vuoteen 2030

Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto

Sampo Soimakallio, Mikael Hildén, Jyri Seppälä

Suomen ympäristökeskus,

Maa- ja metsätalousvaliokunta, 10.11.2017

SYKE

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) ympäristövaikutukset

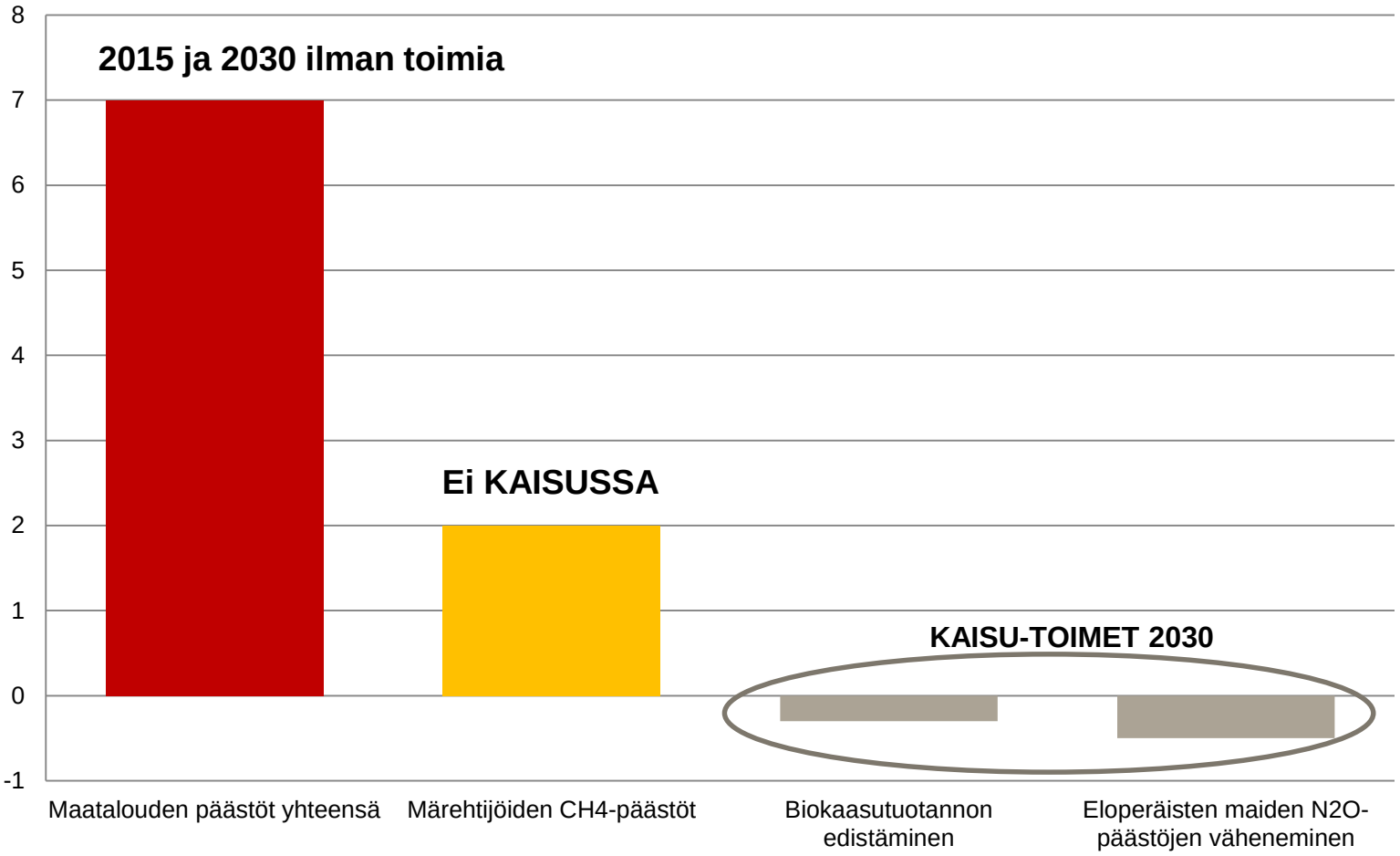

- KAISUlla toteutuessaan sekä hyödyllisiä että kielteisiä SOVA-lain tarkoittamia vaikutuksia
- Arvioinnissa pyritty tunnistamaan esitettyjen toimien merkittävimpiä ympäristövaikutuksia erityisesti toimeenpanon ja vaikutusten seurannan kannalta

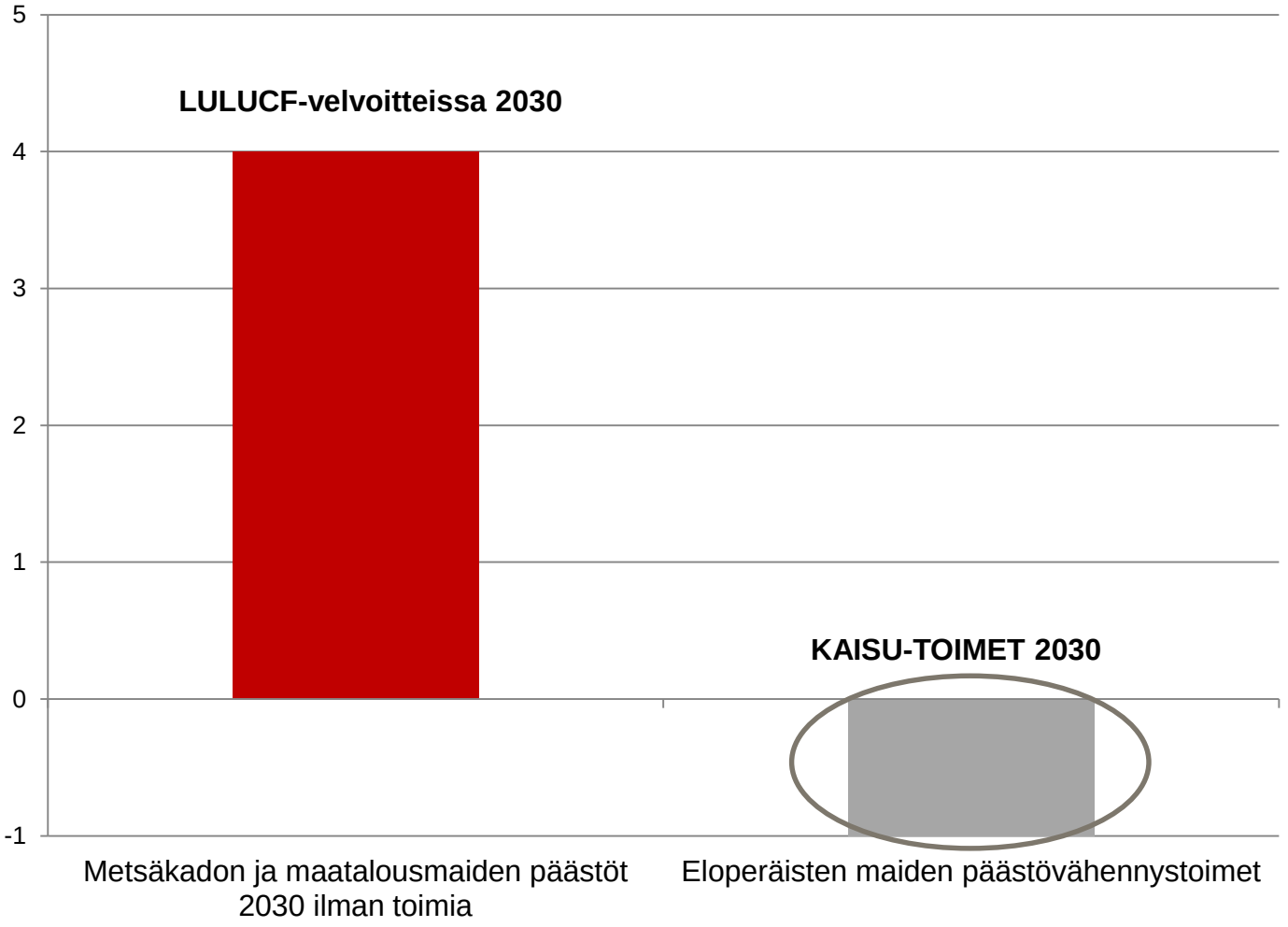
Linkki raportteihin: http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/ilmastosuunnitelmalla-kohti-kestavaa-vahahiilista-yhteiskuntaa

SYKE

KAISU puuttuu pieneen osan maatalouden päästöistä

KAISUn toimet vähentävät myös LULUCF-sektorin päästöjä mutta eivät riittävästi

Biopolttoaineiden tuotannon lisäyksen vaikutus metsien hiilinieluun riippuu siitä, mitä metsästä bioenergian vuoksi korjataan

- E&I-strategia:
  - biopolttoaineiden tuotanto lisää puupohjaisen raaka-aineen käyttöä 3-4 Mm^3a^{-1}
  - Metsähakkeen käyttö lisääntyy 0-4 Mm^3a^{-1} (tasolle 14-18 Mm^3a^{-1})
- Luken mallilaskelma (Koljonen ym. 2017):
  - metsähakkeen käytön lisäys 13,5 → 17 Mm^3a^{-1} pienentää vuosittaista nielua vuosina 2015-2044 keskimäärin 2,9 Mt CO_2
  - suurin osa metsähakkeen käytön lisäyksestä kohdistui kuitupuukokoiseen puustoon
- Biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen avulla saavutettava päästövähennys taakanjakosektorilla vuonna 2030 yht. 2,2 Mt CO_2-ekv.

Sääntely vaikuttaa mahdollisuuksiin käyttää biopolttoaineita ilmastonmuutoksen hillintään

- LULUCF ja RED II keskeisimmät avoinna olevat sääntelymekanismit
  - Komission esitys bioenergian kestävyyskriteereistä (RED II) edellyttää metsäbiomassojen osalta, että biomassan korjuun vaikutukset hiilivarastoihin huomioidaan kansallisissa sitoumuksissa tai muussa kansallisessa/alueellisessa lainsäädännössä (Artikla 26:6:ii).
  - LULUCF-asetuksen ajatuksena on ottaa huomioon biomassan käytön vaikutuksia hiilivarastoihin siten, että on edelleen perusteltua jättää biomassan polton päästöt energiasektorilla ottamatta huomioon sääntelyssä (kohta 11, liite 4 kohta c)
- **LULUCF voi vaikuttaa siihen, kuinka paljon metsistä kannattaa raaka-ainetta korjata**
- **RED II voi aiheuttaa raaka-aine- ja teknologiakohtaisia rajoitteita**

KAISUn toimien vaikutukset maa- ja metsätaloudessa – muut ympäristövaikutukset

- Eloperäisten maiden nurmipeitteisyyden lisääminen **vähentää kiintoaineen ja typen huuhtoutumista** vesistöihin
- Biokaasun tuotannon lisääminen **parantaa ravinteiden kierrätystä** ja **voi** välillisesti **vähentää pellon raivausta**.
- Biopolttoaineiden tuotannon lisäys **voi heikentää luonnon monimuotoisuutta** ja aiheuttaa **haitallisia vesistövaikutuksia**, mikäli tuotanto kohdistuu **järeään puustoon** ja suojelutoimenpiteissä **ei onnistuta**.
- Peltojen metsittäminen puolestaan **vähentää avoimien alueiden lajistojen elinympäristöjä** ja **muuttaa maisemaa**

Vaihtoehtoisten kehityspolkujen tunnistaminen ja toimeenpanon seuranta keskeistä riskien minimoimiseksi

- Konkretisoi E&I-strategiaa ja osoittaa tarvittavat lisätoimet, tosin LULUCF voi tuoda merkittäviä lisätarpeita, samoin päästövelvoitteiden tiukentaminen
- **Riskien minimoimiseksi tarvittaisiin vaihtoehtoisia etenemisvaihtoehtoja ja herkkyystarkasteluja**
- Kuluttajien ja kuntien merkitys tunnistettu – ei määrällisiä tavoitteita
  - Ruoan merkitys kulutuksen päästöissä merkittävä (noin neljännes)
  - Kunnat voivat tukea kuluttajien ilmastotoimia
- **Minkälaisella ohjauksella voidaan vauhdittaa kuluttajien ja kuntien ilmastotoimia tehokkaimmin?**
- **Ilmastoystävällisten ratkaisujen löytäminen avaa vientimahdollisuuksia.**